

Івасечко Ольга
кандидат політичних наук
асистент кафедри політології та міжнародних відносин
Національного університету «Львівська політехніка»
Дорош Леся
кандидат політичних наук
доцент кафедри політології та міжнародних відносин
Національного університету «Львівська політехніка»
lesua3@yandex.ua

ВНУТРІШНІ ТА ЗОВНІШНІ ЗАГРОЗИ РОЗВИТКУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У 2015 РОЦІ

Аналізуючи феномен європейської інтерації, яка інституційно охопила 28 держав Європи, не можливо уникнути аналізу тих викликів, що стоять на шляху ефективного та взаємовигідного міжнародного співробітництва. Відтак, враховуючи, що співпраця залежить від таких факторів, як спільність цілей держав-партнерів, тривалість та кількість взаємодій міжнародних акторів, слід розуміти, що велика кількість держав-членів ЄС не завжди є чинником тривалого та плідного співробітництва на європейському континенті.

Попереді роки (від 2008 р.) стали періодом, впродовж якого ЄС та його держави-члени зіткнулись із низкою проблем свого існування та взаємозалежності. Однією з таких центральних проблем на сьогодні залишається криза євро, що триває вже шість років, а, отже, змушує європейських лідерів фокусувати увагу головню на внутрішніх проблемах об'єднання, намагаючись посилити власні економіки та втримати від розпаду систему єдиної валюти. Не є винятком й 2015 р., коли для держав-членів ЄС можуть виникнути нові виклики як у внутрішньоінтеграційному процесі, так і за межами об'єднання, які загрожуватимуть його стабільному функціонуванню.

До найбільш вагомих економічних проблем у розвитку ЄС відносять:

- невідповідність низки держав єврозони економічним критеріям ЄС (до прикладу, у 2009 р. з'явилась нова аббревіатура в європейській суспільно-політичній аналітиці – «PIIGS» – Португалія, Італія, Ірландія, Греція, Іспанія – ті держави єврозони, які мають найбільші проблеми в економіці);
- вагомий розрив в рівнях економічного розвитку держав-двигунів євроінтеграції (Німеччина, Велика Британія, Франція) та держав Центрально-Східної Європи;
- різке зростання рівня безробіття, особливо в тих державах-членах ЄС, у яких економіка перебуває в стагнації, що призводить до гальмування темпів економічного розвитку ЄС в цілому [4, С.189].

Згадана вище проблема безробіття у окремих державах-членах ЄС є вкрай важливою. У цьому контексті доречно розглянути рівні безробіття і в інших державах-членах Співтовариства. Отож, відповідно до даних, опублікованих EUROSTAT, рівень безробіття в ЄС у цілому по 28-ми державах-членах становить – 10%. Загалом, за даними європейського статистичного відомства, у державах ЄС роботу не могли знайти понад 24 млн. працездатних громадян. З-поміж держав-членів Об'єднання найнижчі показники безробіття зафіксовано в Німеччині – 4,9% та Австрії – 5,1%. Водночас найвищі показники – у Греції (25,9%) та Іспанії (24,0%) [7].

Негативною тенденцією є й та, що жертвами безробіття в ЄС є переважно жінки, а не чоловіки. Вступ нових держав лише поглибив проблеми у цій сфері. Натомість, у США та Японії довготермінове безробіття є явищем незначним, а жінки на ринку праці є менш дискримінованими. За останніми даними EUROSTAT, найвищі показники безробіття серед жінок зафіксовано у Греції – 29,5%, Іспанії – 25,4%, у новоприйнятій Хорватії – 19%, Португалії та Італії – 14%. Найнижчим цей показник є в Німеччині – 4,5%, Великій Британії

– 5,6%, Люксембурзі – 6%, Нідерландах – 6,4%, Естонії – 7%, Бельгії – 7,7%, Чехія – 6,7%. Окремо слід виділити Францію з досить високим показником безробіття серед жінок – 10%, тоді як в Польщі для прикладу цей показник становить 9% [7]. Цікавими на наш погляд, є дані Організації Економічного Співробітництва і Розвитку, які свідчать про те, що при подоланні гендерної «прірви» зайнятості, показник ВВП до 2030 р. може зрости на 12% [3, С.65].

До окреслених проблем додається ще й та, що більша частина регіонів нових держав-членів є значно біднішою, ніж території «старого» ЄС, що, на жаль, також стосується й Польщі. Разом з тим, необхідно підкреслити, що на сьогодні в ЄС достатньо розвинені механізми для вирівнювання відмінностей між регіонами. До прикладу, незважаючи на високі рівні безробіття в Іспанії, цю державу почали ставити у приклад реформістам-невдахам з Італії та Франції, адже завдяки частково імплементованим реформам економіка цієї держави у 2015 р. прогресуватиме швидше, аніж у 2014 р. [8, С.32]. У Франції ж, окрім нездійснених обіцяних реформ, зростає загроза тероризму, соціальних протестів, а розбіжності в питаннях стимулювання економіки та бюджетної дисципліни можуть призвести до напруження відносин з Німеччиною [5, С.29].

Позитивними нині виглядають перспективи для Італії, якій однак притаманні структурні проблеми: великий державний борг, що накопичувався десятиліттями, і неефективна інвазивна адміністративна система. У цьому контексті є позитивним, що Європейська Комісія обіцяє виділити державі 300 млрд. євро на зміну курсу, а новий уряд з прем'єром Маттео Ренці розробив пакет реформ, ключовими серед яких є: створення робочих місць, особливо для молоді; реформа ринку праці; революція в освіті; нова система державного управління, правосуддя; інновації в оподаткуванні тощо, що дозволить Італії стати економічною потугою і важливим гравцем у глобальному порядку у вкрай складний період. Проте економісти зазначають,

що великого старту від економіки очікувати не слід: у 2015 р. вона зросте на 1% [6, С.33; 9, С.30].

На пріоритетних позиціях для нових очільників ЄС та держав-членів є й зовнішні виклики, зокрема, гібридна війна Російської Федерації щодо України і анексія нею українських територій. У цьому випадку дослідники прогнозують, що Об'єднанню слід очікувати трьох речей: по-перше, загроза РФ змусить більшість держав-членів ЄС збільшити фінансування оборони після років скорочення видатків; по-друге, у ЄС з'явиться новий стимул урізноманітнити джерела енергопостачання і позбавитись залежності від російського газу та загалом зменшити економічну залежність від Росії; і, по-третє, що санкції Співтовариства проти РФ продовжуватимуться, незважаючи на те, що вони негативно відбиваються не лише на Росії, але й на хиткій економіці західноєвропейських держав.

Для ЄС такий стан стосунків з РФ став несподіванкою. Необхідно відзначити, що В.Путін веде у Європі свою гру у стилі «поділяй та володарюй». Традиційно проросійськими вважаються такі держави-члени ЄС, як Угорщина, Кіпр, Болгарія, ворогом для РФ є Польща і балтійські держави, а друзями були Італія та Німеччина. З Росією торгували і в її економіку інвестували чимало європейських компаній, зокрема, Франція побудувала для неї кораблі «Містраль» (контракт по їх доставці відтерміновано на невизначений час). Разом з тим Німеччина, котра є найбільшим торгівельним партнером та інвестором Російської Федерації, виступила чи не найзапеклішим критиком політики В.Путіна на Заході. Водночас, можемо відзначити про часту нездатність ЄС вести скоординовану спільну зовнішню політику, яскравим прикладом чому слугує розкол щодо політики Росії, який, за прогнозами експертів, у 2015 р. буде наближатись до консенсусу.

Цікавим є й те, що у 2015 р. у Брюсселі, окрім суперечливих дискусій щодо загрози реваншистської Росії та нездорової європейської економіки, визріває занепокоєння щодо виходу з

ЄС Великобританії. Однак, одразу слід додати, що більшість держав-членів ЄС прагнуть, аби Сполучене Королівство залишилось у його складі, вимагають поглиблення єдиного європейського ринку і дедалі тіснішої інтеграції. Відтак, як слушно зауважує Франсуа Ейсбур – спеціальний консультант Фонду стратегічних досліджень, незважаючи на те, що Британія дрейфує у єврофобію, а Франція наполягає на тіснішій інтеграції єврозони, оборонний союз між ними тільки міцнішає [1, С.26].

Нині загрозою для ЄС є й безперервний наплив мігрантів до Європи через проблеми в Північній Африці та на Близькому Сході. Одним наріжних каменів стосунків держав Співтовариства є питання про права іммігрантів претендувати на соціальні виплати в інших державах ЄС.

Резюмуючи, слід зазначити, що викликів (як внутрішніх, так і зовнішніх) перед ЄС у 2015 р. буде чимало. Їх вирішення та попередження стане викликом не лише для існування ЄС, але й для переформатування міжнародної системи як регіонального, так і глобального рівня. Отож, у цьому контексті слід згадати слова колишнього глави МВФ Домініка Стросс-Кана, що вихід з кризи, можливий, тільки якщо ключові країни підтримають решту в реалізації радикальних політичних, соціальних та економічних реформ. І не варто тішити себе ілюзіями: це буде дуже важко [2].

Література:

1. Ейсбур Ф. Альянс з розрахунку / Франсуа Ейсбур // The Economist». Світ у 2015. – С.26.
2. Карр Е. Зазираючи у провалля: криза євро може розбудити Європу / Едвард Карр [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tyzhden.ua/World/35560>.
3. Клінтон Г.Р. Жіноцтво світу має закінчити розпочате / Гіллари Родгем Клінтон // «The Economist». Світ у 2015. – С.65.
4. Мировая политика и международные отношения: Учебн. пособие / [Под ред. Ю.Косова]. – СПб.: Питер, 2012. – 400 с.

5. Педдер С. Політичний марафон Франції / Софі Педдер // «The Economist». Світ у 2015. – С.29.
6. Ренці М. План для Італії / Маттео Ренці // «The Economist». Світ у 2015. – С.33.
7. Рівень безробіття у країнах Європи // FORBES Україна. Держава – Інфографіка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://forbes.ua/ua/nation/1384179-infografika-riven-bezrobittya-u-krayinah-evropi>.
8. Стівенсон М. Незавершена справа / Мерріл Стівенсон // «The Economist». Світ у 2015. – С.32.
9. Фаттал А. Італія напоказ / Александра Фаттал // «The Economist». Світ у 2015. – С.30.

Ільницька Уляна
*кандидат політичних наук,
доцент кафедри політології та міжнародних відносин
Національного університету «Львівська політехніка»
iuv11@i.ua*

ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В АЗІАТСЬКО- ТИХОООКЕАНСЬКОМУ РЕГІОНІ: ОСОБЛИВОСТІ, ПРОБЛЕМИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ

У сучасному глобалізованому світі Азіатсько-Тихоокеанський регіон (АТР) став зоною найбільш динамічного економічного розвитку. Фактично, відбувається переміщення економічної та політичної могутності в Азію й країни Тихоокеанського басейну, на які припадає близько половини світового промислового виробництва та світової торгівлі. Стрімке випередження інших держав за темпами економічного зростання в поєднанні зі стрімким підвищенням міжнародної конкурентоспроможності дає підстави говорити про наближення періоду, коли Азіатсько-Тихоокеанський регіон стане центром світового економічного розвитку.